

14. Грузини.

Грузински князове основали въ VIII. в. голѣмъ манастиръ въ Св. Гора, извѣстенъ подъ името *Иверъ*. Той се прочуль много прѣзъ срѣднитѣ вѣкове съ чудотворната си икона *Иверска Божя Митеръ*. Въ тоя манастиръ стояли постоянно грузински монаси, които получавали парични помощи отъ грузинскитѣ владѣтели. Въ XII. в. били заселени нѣколко грузински семейства въ Халкидика, въ с. *Иерисо*, отдѣло манастирътъ получавалъ прислуга.¹⁾ Прѣзъ врѣме на турското владичество грѣцки монаси успѣли да влѣзатъ въ грузинския манастиръ, а слѣдъ паданъето на грузинското царство грѣцитѣ то завзели окончателно и изпѣдили останалитѣ грузински монаси. Послѣднитѣ въздигнали малкъ скитъ близу до своята народна стара светиня и тамъ сега обитаватъ около 50 души. Въ Иерисо нѣма никакви дири отъ старитѣ прѣселенци.

15. Руси.

Въ Атонския Полуостровъ има значително число руски монаси. Още прѣзъ срѣднитѣ вѣкове руситѣ имали манастиря *Св. Богородица Ксилурга*. Въ XII. в. руски монаси завзели манастира *Св. Пантелеймонъ*, който се нареклъ отъ тогава *Русикъ*. Прѣзъ врѣме на турското владичество руситѣ изгубили и двата манастира. Въ Св. Богородица се настанили бѣлгарски монаси, а въ Русикъ грѣци и бѣлгари съ малки останки отъ руси. Отъ начало на XIX. в. руското монашество почнало наново да се увеличава въ Русикъ и добило прѣднина въ началото на втората му половина. Отъ тогава управлението на тоя манастиръ минава въ руски рѣцѣ и той прави бързи успѣхи. Днесъ Русикъ е най-многолюденъ и най-богатъ въ Св. Гора. Въ сѣщото врѣме руски монаси населили множество келии по всичкото продължение на полуострова, и двѣ отъ тѣхъ обърнали на скитове (полузависими манастири), именно *Св. Илия*, нареченъ още *Илиински Скитъ*, или *Сарай* и *Св. Андрей*, нареченъ *Андреевски Скитъ*. Сега половината отъ монашеското население на Атонъ е руско. Напоследъкъ грѣцкото монашество е взело най-енергични мѣрки да упазитъ своитѣ манастири отъ опаснитѣ сѣверни гости; затуй се води люта борба между рускитѣ и грѣцки калугери, която често добива и политически характеръ. При всичко това въ недалечно бѣдеще Атонскиятъ Полуостровъ ще се поруси, понеже грѣцкитѣ монаси постоянно намаляватъ, а рускитѣ се увеличаватъ.

¹⁾ Путеводитель по Св. Аѳонской горѣ, Москва, 1891 г. стр. 113.